

"HYVÄ NÄIN" –
TYYYTYVÄISIÄ VANHEMPIA KIRKKONUMMEN SUOMALAISEN
SEURAKUNNAN PERHEKERHOISSA

Heli Pynnönen

Opinnäytetyö, kevät 2014

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Helsinki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntau-
tumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) +

kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoi-
suus

Lastentarhanopettajan kelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Pynnönen, Heli. ”Hyvä näin” – Tyytyväisiä vanhempia Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan perhekerhoissa. Helsinki, kevät 2014, 24 sivua, 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Kauniainen. Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus + lastentarhanopettajan kelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoite oli tuottaa Kirkkonummen suomalaiselle seurakunnalle tietoa sen perhekerhojen asiakkaiden tyytyväisyydestä tuotettuun palveluun eli perhekerhoon. Lisäksi selvitettiin perhekerhojen asiakkaiden kokemuksia sosiaalisen pääoman muuttumisesta kerhojen kautta muutaman kysymyksen avulla.

Aineiston keruu toteutettiin kyselylomakkeen avulla, joka sisälsi pääasiallisesti määrällisiä monivalintakysymyksiä sekä muutaman laadullisen kysymyksen, joiden avulla aineistosta tuli monipuolisempi. Aineisto kerättiin keväällä 2013 kerhonohtajien avustuksella ja täytettyjä lomakkeita palautui 98 kappaletta. Tulokset analysoitiin Excel-taulukointia käyttäen.

Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan perhekerhokävijät ovat erittäin tyytyväisiä perhekerhoihin ja niiden toteutustapoihin. Negatiivista palautetta tuli hyvin vähän. He kokivat, että kerhoilla oli positiivinen vaikutus heidän elämäänsä ja esimerkiksi uusien ystävyys-suhteiden luomisen kautta myös sosiaaliseen pääomaan.

Asiasanat: perhetyö, kristillinen perhetyö, vertaistuki, sosiaalinen pääoma, asiakastytyväisyys, kvantitatiivinen tutkimus, kvalitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Pynnönen, Heli. "Hyvä näin" – Tyytyväisiä vanhempia Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan perhekerhoissa Helsinki, spring 2014, 23 pages, 1 appendice. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work, Social and educational option. Degree: Bachelor of Social Services.

Main goal for my thesis was to produce information for Kirkkonummi's Finnish congregation of clubs for families they are producing. Secondly I was interested of the social capital of the families attending to the clubs and how did families feel congregation's clubs effecting to their social capital.

Data was collected in spring 2013 via congregation's employers who worked at the clubs. Questionnaire included mainly quantitative questions and a few qualitative to add depth to the data. I received 98 questionnaires which I analyzed using excel calculation.

Families attending congregation clubs were very pleased with the action. Many of them felt that attending to the club had a positive output for their wellbeing and social capital. In addition some of them had found relationships which they felt would last even after the clubs were done for them.

Key words: family work, Christian family work, peer support, social capital, customer satisfaction, quantitative study, qualitative study

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ	6
2.1 Kirkon perhetyö	6
2.2 Kirkkonummen suomalainen seurakunta.....	6
3 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	9
3.1 Vertaistuki.....	9
3.2 Sosiaalinen pääoma	10
3.3 Perheen määritelmä	11
3.4 Aikaisempi tutkimus.....	13
4 KVANTITATIIVINEN TUTKIMUS	15
5 AINEISTON KERUU JA ANALYYSI	17
5.1 Taustatiedot.....	17
5.2 Sosiaalinen pääoma	20
5.3 Asiakastyytyväisyys.....	24
6 POHDINTA	29
6.1 Opinnäytetyn prosessikuvaus.....	29
6.2 Ammatillisuuden kehitys	30
6.3 Luotettavuus ja eettisyys	31
LÄHTEET	33
LIITE: Kyselylomake	

1 JOHDANTO

Perhetyöllä on vahva asema Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa. Perhetyön tarpeen nähdään lähtevän siitä kun lapsi kastetaan ja hänen otetaan osalliseksi seurakuntaa. Lapsen uskon muodostumisessa suuri vaikutus on kotikasvatuksella. Seurakunnan tehtävä on tukea perheitä, vanhempia ja kummeja, kasvatuksessa ja arkielämän haasteissa. Jos kotoa saadaan positiivinen uskonnollinen identiteetti ja osallisuus hengelliseen elämään, se voi kantaa läpi koko elämän. (Kirkkohallitus 2007, 38.)

Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan perhekerhojen toiminnan tavoitteena on tukea perheitä niiden kasvatustehtävässä ja tuoda kristillisyyttä arkeen (Hotma i.a). Jotta saadaan tietoa toteutuuko toiminnalle asetetut tavoitteet ja jotta perhekerhoihin osallistuvat vanhemmat eli asiakkaat voivat ilmaista oman kantansa kerhojen toimivuudesta, on tehtävä asiakastytyväisyyskysely. Mikäli asiakkailta ei pyydetä palautetta, toiminnan tavoitteet asettaa työntekijät tai toiminnan tuottaja omien tavoitteidensa pohjalta, eivätkä ne välttämättä vastaa asiakkaiden tarpeisiin (Outinen, Lempinen, Holma & Haverinen 1999, 23).

Asiakastytyväisyyden lisäksi opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan perhekerhokävijöiden sosiaalista pääoma. Sosiaalinen pääoma on mittari, joka kehitettiin selittämään eroja ihmisten hyvinvoinnissa, silloin kun muiden syiden esimerkiksi toimeentulon tai koulutustason kautta niitä ei pystytty selittämään (Ruuskanen 2002, 10).

2 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ

2.1 Kirkon perhetyö

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa perhetyö on määritelty seuraavasti: perhetyö on seurakunnan työntekijöiden tekemää työtä, jonka tavoitteina on perheiden ja sen jäsenten hengellisen kasvun tukeminen, selviytyminen vaikeista elämäntilanteista, perheenjäsenten keskinäisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ja seurakuntayhteyden vahvistaminen (Holländer, Lindfors, Metsätähti, Nummela, Ojell & Seppänen 2009, 7; Haastettu kirkko 2012, 179). Perhetyön päämääränä on toimia eri-ikäisten perheenjäsenten tukena ja apuna vaikeuksissa, auttaa luomaan henkilökohtaista suhdetta Jumalaan ja seurakuntaan, antaa iloa ja tulla kohdatuksi sekä oppivat toteuttamaan lähimmäisen rakkautta omassa elämässään (Holländer, Lindfors, Metsätähti, Nummela, Ojell & Seppänen 2009, 11)

Perhetyön toteuttaminen lähtee siitä, että jokaisessa kohtaamisessa yksittäisen ihmisen kanssa mukana on myös hänen perheensä ja työntekijä on tehtävä työtä perheen ja sen jäsenten tarpeista lähtien (Holländer, Lindfors, Metsätähti, Nummela, Ojell & Seppänen 2009, 28; Kirkkohallitus 2013, 24). Kristillistä perhetyötä toteutetaan laaja-alaisesti eri seurakunnan tarjoamissa palveluissa ja toiminnoissa. Tärkeimmät perhetyön muodot ovat päivä- ja perhekerhot, pyhäkoulut ja päiväkotiyhteistyö (Haastettu kirkko 2012, 140-145).

2.2 Kirkkonummen suomalainen seurakunta

Kirkkonummi sijaitsee Uudellamaalla pääkaupunkiseudun kupeessa ja asukkaista siellä on noin 37 000 (Kirkkonummen kunta 2013). Heistä yli 75 % kuuluu Kirkkonummen suomalaiseen seurakuntaan eli seurakunnalla on noin 22 000 jäsentä. Vakinaisia työntekijöitä on 57, 8 pappia, 4 kanttoria, 6 diakoniatyöntekijää ja 6 nuorisotyöntekijää. Työntekijöistä 11 toimii ohjaajina perhekerhoissa. Kirkkonummen suomalainen seurakunta kuuluu seurakuntayhtymään yhdessä

Kirkkonummen ruotsalaisen seurakunnan kanssa ja sitä kautta he omistavat suuren määrän kiinteistöjä, mukaan lukien Kirkkonummen, Upinniemen, Masalan, Pyhän Nikolauksen ja Haapajärven kirkot, seurakuntakoti Veikkolassa ja seurakuntatalo Keskustassa ja siunauskappeli Haapajärven hautausmaalla. (Kirkkonummen suomalainen seurakunta a.)

Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan strategiassa vuodelta 2007 seurakunta ilmaisee, että se haluaa jäsenmääränsä olevan vuonna 2015 yli kolme neljänestä (78 %) koko kunnan suomenkielisestä väestöstä. Jotta tähän tavoitteeseen päästäisiin, pitäisi kirkosta eroamisen trendi kääntää pienempään suuntaan. (Kirkkonummen suomalainen seurakunta 2007.)

Strategiassa määritellään seurakunnan jäsenten odotukset seurakunnalle seuraavasti: kirkollisten toimitusten tärkeys, kristillinen kasvatus, yhteisöllisyyden kaipuu ja uudet uskonnolliset kysymykset. Seurakunnan visio omasta toiminnastaan vuonna 2015 on olla kaikkien kirkkonummelalaisten kirkko, joka kykenee kohtaamaan kaikki hengelliset kysymykset, toimii asukkaiden kohtauspaikkana, julistaa evankeliumia ja toteuttaa lähimmäisenrakkautta omassa toiminnassaan. Toimintastrategia, joilla pyritään saavuttamaan sekä seurakunnan että sen jäsenten toiveet sisältää seitsemän kohtaa. Ne ovat perustoimintoihin keskittyminen, monipuolisempien ja eri-ikäiset paremmin huomioivien toimintatapojen käyttöönotto, työtapojen kehittäminen esimerkiksi muualta muuttaneiden tavoittamiseksi paremmin, yhteistyökumppaneiden etsintä ja työskentely heidän kanssaan, yhteistyön vahvistaminen eri työalojen kesken, hyvä henkilöstöpolitiikka sekä johtajuuden kehittäminen. (Kirkkonummen suomalainen seurakunta 2007.)

Kirkkonummella toimii useita erilaisia perhekerhoja, joilla kaikilla on omat erityispiirteensä. Kerhot ovat: perhekerho, raamattuperhekerho, avoin perhekerho, perhetupa, taaperokerho sekä ensi kertaa äidiksi- ja eka vauva-ryhmät. Toimipisteitä on viisi: Laajakallio, Masala, Veikkola, Papinniitty ja Kantvik. Kerhoja järjestetään useampia eri aikoihin eri alueilla, joten ryhmiä on useita. Perhekerhot toimivat kaikilla viidellä alueella ja kaikki vaihtoehtoiset ajat ja päivät yhteen-

laskettuina kerhoja on yksitoista. Raamattukerhoja järjestetään Masalassa, Papinniityssä ja Veikkolassa, Taaperokerhoa Papinniityssä ja Masalassa, Perhetupa toimii Laajakalliossa ja avoimiin perhekerhoihin on mahdollisuus osallistua Papinniityssä, Masalassa ja Veikkolassa. Ensi kertaa äidiksi-ryhmä tai eka vauva-ryhmä kokoontuvat Papinniityssä, Masalassa ja Veikkolassa. Perhekerhojen lisäksi Kirkkonummen suomalaisessa seurakunnassa perhetyötä toteutetaan erityisesti lapsiperheille suunnatuilla jumalanpalveluksilla, perheleireillä, päiväkerhoissa, pyhäkouluissa, viettämällä 4-vuotiaiden synttäreitä ja tekemällä yhteistyötä päiväkotien kanssa. (Kirkkonummen suomalainen seurakunta b.)

3 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

3.1 Vertaistuki

Vertaistuen käsitteestä puhuttaessa viitataan usein 1900-luvun alkuun, teoreetikoihin Samuel Smiles ja Piotr Kropotkin, jotka käyttivät käsitettä rohkaistakseen ihmisiä auttamaan itse itseään vertaistukiryhmien kautta. Alun perin sillä viitattiin perheen, ystävien ja naapurien tarjoamaan apuun. Nykyään käsite kuitenkin usein määritellään koskemaan tukea, jota saadaan ennestään tuntemattomilta ihmisiltä, joilla kuitenkin on jokin yhdistävä tekijä. Klassisia esimerkkejä tällaisesta vertaistuesta ovat anonyymit alkoholistit -liike. (Nylund 2000, 28–29.)

Vertaistukiryhmien tärkein tavoite on auttaa samanlaisessa elämäntilanteessa tai samanlaisia (negatiivisia) kokemuksia kokeneita saamaan apua tilanteeseensa keskustelun ja kokemusten jakamisen kautta. Kokemusten jakamisen kautta syntyy tunne siitä että muut miettivät samoja asioita tai painivat samojen ongelmien kanssa. Ryhmän muodostuessa on tärkeää, että ryhmän jäsenet voivat luottaa toisiinsa, jotta avoin vuorovaikutus on mahdollista. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013.)

Vertaistukea tarjoavat ryhmät perustuvat pääasiallisesti vapaaehtoisuuteen. Ryhmien kautta myös uusien läheisten sosiaalisten suhteiden luominen mahdollistuu, joka taasen edistää mielenterveyttä. Liittymisen syy voi olla myös tiedollinen. Ryhmään kuulumisen kautta pääsee kuulemaan ja jakamaan uutta tietoa. (Pennington 2005, 14–15.)

Tavoitteellinen vertaistuki on tarpeellista etenkin silloin kun ympäristön tarjoama tuki ei riitä kriisitilanteesta selviämiseen tai lähiverkoston voimavarat loppuvat. Vertaistukiryhmissä muut ovat kokeneet saman ja ainakin osa on siitä jo selvinnyt eteenpäin tai sopeutunut tilanteeseen, joka antaa voimaa ja uskoa siihen, että kriisi tulee päättymään. Vertaistukiryhmät ovatkin jo muodostuneen vakiintuneeksi työmuodoksi esimerkiksi vammaisjärjestöissä ja potilasyhdistyksissä.

(Mykkänen-Hänninen & Kääriäinen 2009, 10-12.)

3.2 Sosiaalinen pääoma

Sosiaalinen pääoma on määritelty hyvin eri lailla eri tutkijoiden teoksissa. Sen määrittelystä voidaan erottaa neljä pääsuuntausta. Coleman (Ruuskanen 2002) näkee sosiaalisen pääoman hyvinvoinnin ja luottamuksen positiivisena mittarina, jolloin enemmän sosiaalista pääomaa tiiviiden yhteisöjen tuottamana tarkoittaa suurempaa luottamusta kanssaihmiin ja instituutioihin. Putnamin (Ruuskanen 2002) teoria perustuu Colemaniin, mutta hän katsoo sosiaalisen pääoman oleman enemmän historiaan kiinnittyvän jatkuvan kansalaisaktiivisuuden ja yhteisiin asioihin panostamisen tulos, jolloin sosiaalinen pääoma on kaikkien ryhmän jäsenten yhteinen hyödyke. Bourdieu (Ruuskanen 2002) taas näkee sosiaalisen pääoman ulossulkevana elementtinä, joka erottaa ryhmän jäsenen ja ulkopuolisen toisistaan. Tällöin sosiaalista pääomaa kertyy erityisesti korkearvoisten ja haluttujen ryhmien jäsenille. Portes (Ruuskanen 2002) määrittelee sosiaalisen pääoman negatiivisena ilmiönä, jossa pääomaa kertyy erityisesti yhteiskuntaa vastustavissa ja erityisen tiiviissä ryhmittymissä. Sosiaalista pääomaa ja ryhmän keskinäistä luottamusta käytetään Portesin mukaan enemmän sosiaaliseen rankaisemiseen kuin suositusten jakamiseen. (Ruuskanen 2002, 13–19.)

Tässä opinnäytetyössä sosiaalista pääomaa tarkastellaan Colemanin teorian mukaisesti, jolloin sosiaalinen pääoma nähdään positiivisena yksilöä hyödyttävänä resurssina. Coleman jakaa sosiaalisen pääoman kolmeen eri kategoriaan, joita ovat luottamus vastavuoroisuuteen, informaation kulku ja yhteiset normit. Luottamus vastavuoroisuuteen merkitsee, että yksilö voi luottavaisesti odottaa tekemistään palveluksista vastapalveluksia eli jokainen ryhmän jäsen voi luottaa toisten tarjoamaan apuun silloin kun se on tarpeellista ja tarjoaa mielellään omaa apuaan kun sille on tarvetta. Informaation kulku on nopeampaa silloin, kun yhteisön sosiaalinen verkosto on tiivis ja jokainen omalta osaltaan tarjoaa saamaansa informaatiota muille ryhmän jäsenille. Sosiaalinen pääoma muodos-

tuu myös yhteisten normien kautta, joiden toteutumista ryhmän jäsenen vahtivat. Normien noudattamisesta seuraa positiivisia sosiaalisia palkintoja ja noudattamatta jättämisestä negatiivisia seurauksia. Colemanin mukaan normiston tulisi olla mahdollisimman pitkän tähtäimen etuun pyrkivä, jolloin ryhmän jäsenet eivät toteuta toiminnassaan lyhyellä aikavälillä saavutettavia oman edun mukaisia tavoitteita vaan tähtäävät koko ryhmää pitkällä aikavälillä hyödyttäviin tavoitteisiin. (Ruuskanen 2002, 10–11.)

Vaikka sosiaalisen pääoman käsite on vielä melko nuori, on aikaisempaa tutkimusta sosiaalisesta pääomasta tehty maailmalla paljon. Erityisesti Maailmapankki ja kansainvälinen talousyhteistyön ja –kehityksen järjestö OECD sekä kansalliset tilastovirastot, esimerkiksi Britanniassa ja Kanadassa, ovat tuottaneet runsaasti tilastotietoa sosiaalisesta pääomasta. (Iisakka 2006b, 17.)

Suomessa sosiaalista pääomaa on tutkittu lähinnä 2000-luvun vaihteen jälkeen. Suomen akatemialla oli vuosina 2004–2007 tutkimusohjelma, johon sisältyi yli kolmekymmentä hanketta (Iisakka & Alanen 2006, 7). Sosiaalisen pääoman tilastointia on tehty myös jonkun verran, muun muassa Tilastokeskuksen tilastokatsaus, jossa käytettiin materiaalina Tilastokeskuksen vapaa-ajantutkimusta vuodesta 2002 (Iisakka 2006a, 25).

Diakonia-ammattikorkeakoulu on käyttänyt sosiaalisen pääoman käsitettä syrjäytyminen ammattikorkeakoulussa –hankkeessa. Hankkeessa pyritään löytämään välineitä ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvoinnin turvaamiseen ja mittari, jonka avulla ammattikorkeakouluopiskelijoiden sosiaalista pääomaa voidaan seurata ja verrata. (Vuokkila-Oikkonen 2010.)

3.3 Perheen määritelmä

Perheen määrittely ei ole kovin yksiselitteistä. Tilastokeskus määrittelee perheen kahdeksi parisuhteessa elävän henkilön ja heidän mahdollisten lastensa muodostamaksi yksiköksi. Perhe voi siis olla muun muassa yksinhuoltaja lapsi-

neen, aviopari tai rekisteröidyssä parisuhteessa elävä pariskunta. Lapsiperhe taas on perhe, johon kuuluu alle 18-vuotiaita lapsia. Perhe rajataan koskevan korkeintaan kahta sukupolvea nuorimmasta lähtien. Tällöin esimerkiksi isovanhemmat muodostavat oman perheen, vaikka asuisivatkin samassa taloudessa lastensa ja lastenlastensa kanssa. (Tilastokeskus i.a.)

Perhebarometrissa kuvataan perheen määritelmän historiaa. Lähinnä muutoksessa on ollut käsitys siitä, montako sukupolvea voi kuulua perheeseen. Ennen teollistumista perheet olivat lapsirikkaita ja monta sukupolvea käsittäviä suurperheitä. Teollistumisen ja sen mukana syntyneen kaupungistumisen seurakseen lapsiluvut pienenivät kun elinolot eivät enää suosineet suuria perheitä ja naisten lapsivuodekuolemat olivat yleisiä. 1900-luvun alkupuoli oli ydinperheen kulta-aikaa, joka huipentui 1960-luvulla kun lapsiluvun rajoittaminen tehokkaan ehkäisyyn kautta alkoi olla helpompaa. 1970-luku toi kuitenkin taas muutoksen perheisiin kun eroaminen yleistyi ja avioliitto ei ollutkaan enää itsestäänselvyys lapsiperheissä. (Paajanen 2007, 12-13.)

Perheen kehitysvaihe-teorian mukaan perheen kehityksessä voidaan nähdä kuusi erilaista vaihetta, jotka tosin voivat toteutua limittäin toistensa kanssa esimerkiksi, jos perheessä on useampia lapsia. Perheen kehitysvaiheet ovat: muodostuva perhe; lapsiperhe: perhe, jossa on murrosikäisiä; perhe, jossa on täysi-ikäisiä lapsia; kahden sukupolven taitekohta sekä ikääntyvä perhe. (Pakarinen & Roti 1996, 78–79.) Opinnäytetyöni kannalta näistä kiinnostava on murros muodostuvan ja lapsiperheen välillä.

Perheen kehitysvaiheteorian mukaan muodostuvaan perheeseen kuuluu kaksi aikuista, jotka haluavat sitoutua toisiinsa. Muodostuvan perheen tärkeimpiin kehitystehtäviin kuuluu seksuaalisuus parisuhteessa, työn ja kodin tasapainon löytäminen, yhteisen päätöksenteonmallin muodostuminen, yhteisen mielipiteen löytäminen suhteessa avioliittoon ja lapsiin. (Pakarinen & Roti 1996, 73–74.)

Lapsiperheaika voidaan jakaa vielä kolmeen pienempään kokonaisuuteen, joita ovat lasta odottava perhe, leikki-ikäisten lasten perhe ja kouluikäisten lasten

perhe. Lasta odottavan perheen tärkein kehitystehtävä on vanhemman roolin muodostuminen ja vanhemmuuden opettelu. Leikki-ikäisen lapsen perheen kehitystehtävä on lasten ja vanhempien harrastusten, työn ja kotielämän yhteensovittaminen. Koululaisperheessä painopiste siirtyy yhä enemmän perheen sisältä ulkopuolelle harrastusten ja yleisen elämänpiirin laajenemisen myötä. (Pakarinen & Roti 1996, 75.)

3.4 Aikaisempi tutkimus

Aikaisempaa tutkimusta perhekerhoista on tehty paljon Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Seuraavassa esittelen niistä muutamia.

Johanna Laurisen opinnäytetyö toteutettiin Malmin seurakunnan avoimissa perhekerhoissa ja tutkimuksen teoreettinen painopiste oli vanhempien saama tuki perhekerhoista tarkastellen neljää eri tuen osa-aluetta. Osa-alueet olivat käytännön tuki, tietotuki, tunnetuki ja vertaistuki. Tutkimukseen osallistuneet vanhemmat kokivat saaneensa hyvin tukea työntekijöiltä käytännön asioihin sekä tunnetukea ja vertaistukea muilta vanhemmilta, mutta työntekijöiden antama tietotuki koettiin puutteelliseksi. Laurisen opinnäytetyössä kysyttiin, olivatko vanhemmat saaneet tukea lapsen kristilliseen kasvatukseen ja neljä viidestä vanhemmasta koki sitä saaneensa. Lisäksi kysyttiin olivatko vanhemmat saaneet tukea omaan hengelliseen elämäänsä ja 69 % vanhemmista koki saaneensa tukea. (Laurinen 2013, 31–32, 42–44, 50.)

Miia Stahlberg teki opinnäytteensä Hämeenlinna-Vatajan seurakunnan ja Hämeenlinnan kaupungin aloittamasta yhteistyöhankkeesta, jossa kunnan työntekijä yhdessä seurakunnan työntekijän kanssa olivat aloittaneet pitämään vanhempainryhmää seurakunnan perhetuvassa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vanhempien kokemuksia hankkeen hyödyllisyydestä. Tutkimus oli kvalitatiivinen teemahaastattelu ja siihen osallistui viisi vanhempaa. Kaikki osallistujat kokivat toiminnan erittäin tarpeelliseksi ja vastauksista pystyi päättämään, että erityisesti kunnan työntekijän tuoma lisä oli tervetullutta. Opinnäytetyössä

nousi esiin myös vertaistuen vahva merkitys vanhempien elämässä, se koettiin erittäin tärkeäksi, vaikka kaikilla haastateltavilla oli olemassa oma tukiverkosto läheisistä ja ystävistä. (Stahlberg 2012, 5–7, 35–37.)

Anna-Maria Fruehwirth ja Jenni Miinalainen tekivät asiakastyytyväisyysselyn Mikaelin seurakunnan avoimessa perhekerhossa. Tutkimus oli laadullinen kyselytutkimus, jonka pääteemat olivat vanhemmuuden tukeminen ja kristillisen perinteen välittäminen. Tutkimukseen osallistuneet vanhemmat kokivat saavansa tukea vanhemmuuteen pääasiallisesti muilta vanhemmilta saadun vertaistuen kautta. Vastaajat kokivat, että heidän lapsensa saivat kerhosta uusia sosiaalisia kokemuksia vuorovaikutuksessa eri ikäisten lapsien kanssa sekä kerhonohtajien kautta. Kristillisen perinteen välittäjänä vastaajat kokivat tärkeiksi kerhossa toteutettavaa kirkkohetkeä ja erityisesti hengellisiä lauluja ja virsiä sekä rukousta. Lapsien kannalta tärkeinä pidettiin kristillisiä leikkejä.

(Fruehwirth & Miinalainen 2012, 31, 57–60.)

4 KVANTITATIIVINEN TUTKIMUS

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus tähtää tutkimustietoon, joka on vertailukelpoista ja josta voi tehdä yleistyksiä. Kvantitatiivisen tutkimuksen kautta saatujen tulosten tulee olla yksiselitteisiä, hyvin perusteltuja ja luotettavia. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa lähtökohtana on tutkimusongelma, jonka ratkaisuun pyritään tutkimuksesta saadun tiedon avulla. Jotta tietoa saataisiin, laaditaan kyselylomake, jonka laatiminen on määrällisen tutkimuksen teossa yksi tärkeimmistä kohdista. Kysymysten tulee olla sellaisia, että kyselyyn vastaaja ei voi tehdä virhetulkintoja. (Kananen 2008, 10–13.)

Kun kenttätutkimus on suoritettu ja kyselylomakkeet palautuneet, aloitetaan vastausten kirjaaminen havaintomatriisiin. Havaintomatriisiin tehdään paikka jokaiselle mahdolliselle kyselylomakkeesta saatavalle muuttujalle. Havaintomatriisista muuttujille saadaan arvot. Kvantitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on, kuten jo aikaisemmin kerrottiin, saada tutkimuksen kautta yleistettävissä olevia tuloksia. Kun kyselyn tulokset on kirjattu havaintomatriisiin, voidaan aloittaa suorien jakaumien eli frekvenssijakaumien laatiminen, joiden kautta yleistyksiä voidaan tehdä. Frekvenssijakaumasta nähdään kuinka suuri on vastauksen prosentuaalinen osuus kaikista vastausvaihtoehdoista. Seuraavaksi suoritetaan tulosten analysointi eli tehdään tulkinta siitä, mitä saadut arvot ja niiden jakautuminen merkitsee. (Kananen 2008, 38–51.)

Viimeinen tehtävä ennen tutkimuksen julkaisemista on sen tulosten luotettavuuden arviointi. Luotettavuuteen vaikuttaa muun muassa kysymyslomakkeen laatimisen onnistuminen, otoksen koko kohderyhmästä ja vastausprosentti. (Kananen 2008, 13.)

Tiivistettynä kvantitatiivisen tutkimuksen prosessi alkaa tutkimusongelman määrittelystä ja se jatkuu ongelman ratkaisemiseen tarvittavan tiedon hankkimiseen tähtäävien kysymysten laatimisella. Kun kyselylomake on viimeistelty, suoritetaan varsinainen kenttätyö eli lomakkeiden jako otokselle eli kohderyhmää edustavalle joukolle. Kun kyselylomakkeet palautuvat, aloitetaan vastausten

kirjaaminen havaintomatriisiin. Lopuksi suoritetaan saatujen tulosten analysointi ja tehdään johtopäätökset.

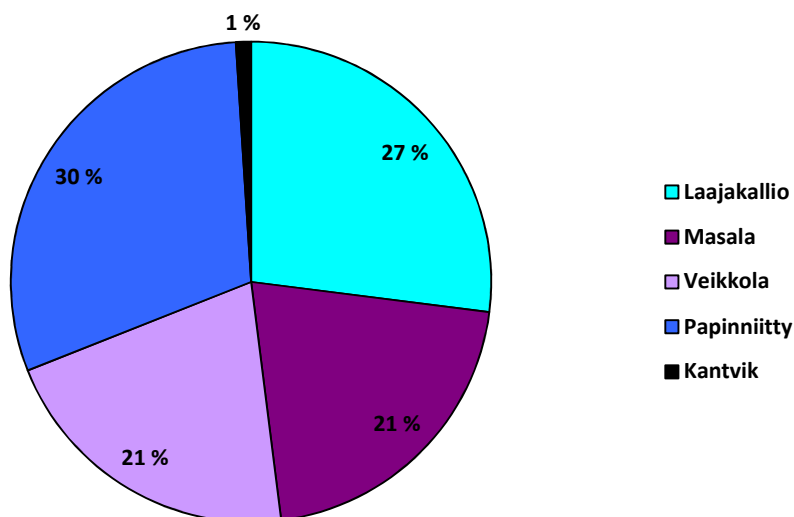
Valitsin opinnäytetyössä käytettäväksi aineistonkeruumenetelmäksi kyselylomakkeen, jossa suurin osa on määrällisiä kysymyksiä sekä muutamia laadullisia kysymyksiä tuomaan monipuolisuutta materiaaliin. Työstin kyselylomakettani ensin sosiaalisen pääoman näkökulmasta käyttäen apuna Iso-Britannian tilastoviraston (Simpura 2002, 210–211) sosiaalista pääomaa koskevan kartoituksen kaaviota. Lisäksi otin mukaan kyselylomakkeeseen sellaisia kysymyksiä, joiden arvelin kiinnostavan Kirkkonummen suomalaista seurakuntaa. Kun olin saanut pohjan kyselylomakkeesta luotua, esittelin sen seurakunnan Veikkolan alueen lapsityöstä vastaavalle ja työstimme lomaketta niin, että se vastasi paremmin seurakunnan tarpeisiin.

5 AINEISTON KERUU JA ANALYYSI

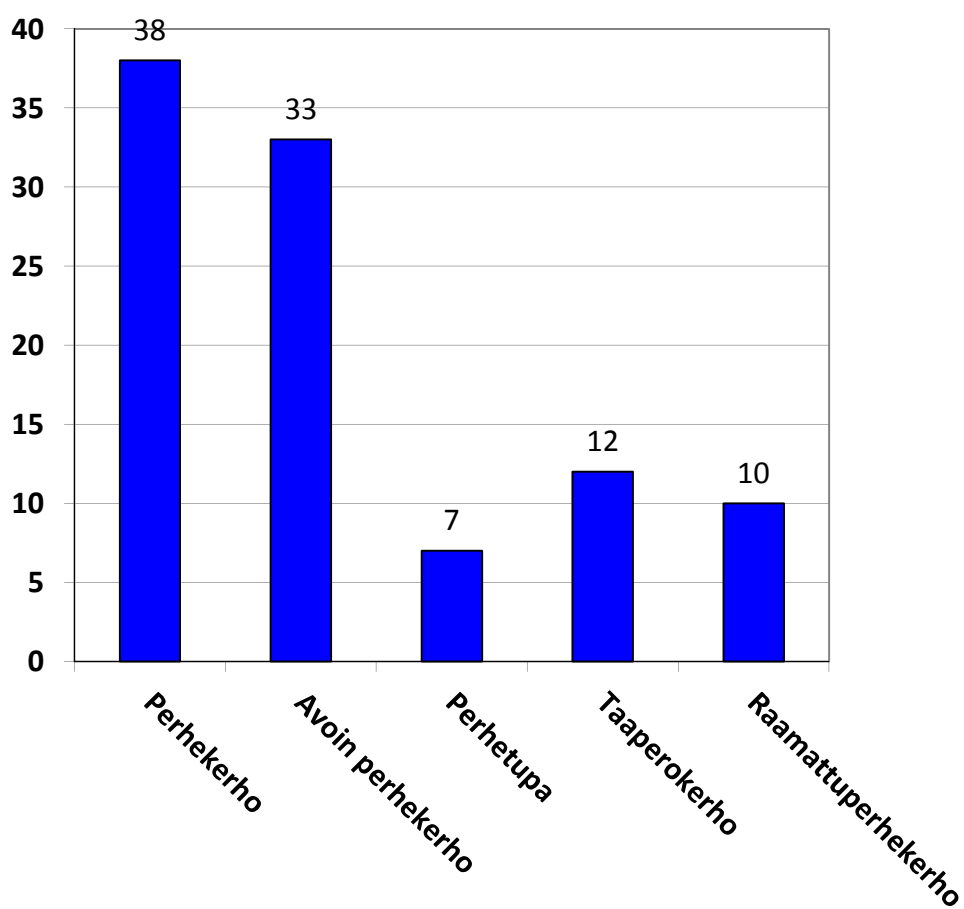
5.1 Taustatiedot

Aineisto kerättiin Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan perhekerhoissa käyviltä vanhemmilta keväällä 2013 . Aikataulusta johtuen kyselyä ei toteutettu ensi kertaa äidiksi ja eka vauva-ryhmissä. Näiden kerhojen poisjäänti oli valitettavaa, sillä niistä olisi saanut arvokasta materiaalia perheen kehitysvaiheisiin liittyen. Kyselylomakkeita palautui hyvin. Vastaajia on yhteensä 98. Seurakunnan keräämien tilastojen mukaan heillä on ollut keväällä 2013 perhekerhoissa 261 aikuista kävijää, joten vastausprosentti oli 38 %.

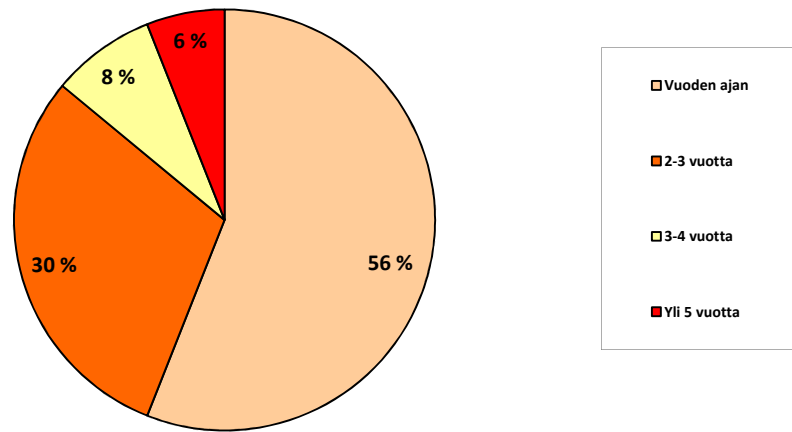
KUVIO 1. Vastaajien määrä eri alueiden kerhoista % (N=102)

Vastaajat edustivat melko tasaisesti eri asuinalueita Kirkkonummelta (Kuvio 1). Kerhoja pidetään Laajakalliossa, Masalassa, Veikkolassa, Papinniityssä ja Kantvikissa. Vastaajista 27 % käy kerhoa Laajakalliossa, 21 % Masalassa, 21 % Veikkolassa, 30 % Papinniityssä ja 1 % Kantvikissa. Osa vastaajista käy useammassa kuin yhdessä kerhossa ja useammassa paikassa.

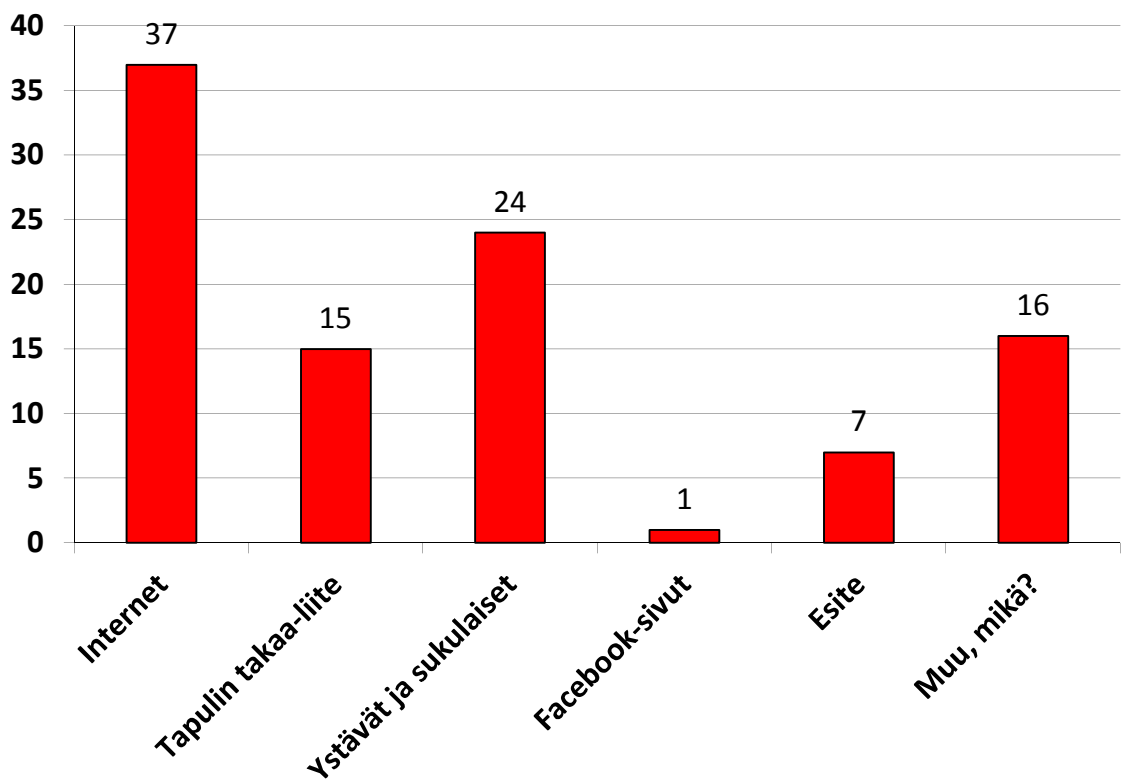
KUVIO 2. Osallistuminen eri perhekerhomuotoihin % (N=119)

Vastaajista 38 % ilmoittaa käyvänsä perhekerhossa, 33 % avoimessa perhekerhossa, 7 % perhetuvassa, 12 % taaperokerhossa ja 10 % raamattuperhekerhossa. Useat vastaajista osallistuvat usesampaan kuin yhteen kerhoon. (Kuvio 2.)

KUVIO 3. Kerhoon osallistuminen vuosina % (N=98)

Yli puolet vastaajista (56 %) on käynyt kerhossa vuoden ajan tai alle, 2-3 vuoden ajan osallistuneita on kolmennes (30 %), 3-4 vuoden ajan 8 % ja yli viiden vuoden ajan 6 % (Kuvio 3).

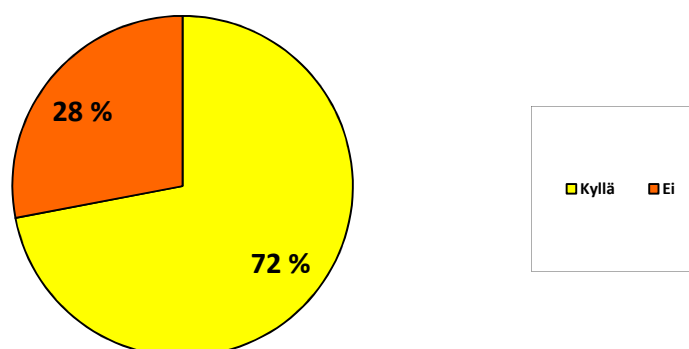

KUVIO 4. Saanut tiedon kerhoista % (N=126)

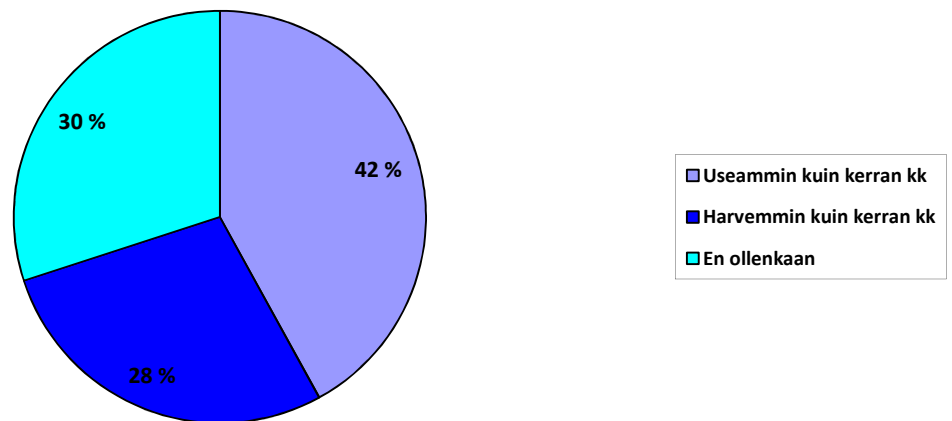
Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan kerhoista oli saatu tietoa pääasiassa internetin kautta (37 % vastaajista) tai ystävien ja sukulaisten kautta (24 % vastaajista). Lisäksi 15 % mainitsi Kirkkonummen sanomien Tapulin takaliitteen. Seurakunnan Facebook-sivujen kautta kerhot oli löytänyt yksi vastaaja ja esitteen kautta 7 % vastaajista. Henkilöt (16 %), jotka olivat saaneet tietoa jotakin muuta kautta, mainitsivat muun muassa neuvolan ja seurakunnan työntekijät (Kuvio 4). Osa vastaajista oli saanut tietoa kerhoista useamman keinon kautta.

5.2 Sosiaalinen pääoma

Sosiaalisen pääoman kannalta mielenkiintoinen kysymys on uusien ystävyys-suhteiden luominen kerhojen kautta, jonka uskoo jatkuvan myös tulevaisuudessa (Kuvio 7). Vastaajista jopa 72 % on luonut ystävyys-suhteita, joten voidaan olettaa, että Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan perhekerhot vaikuttavat positiivisesti osallistujensa sosiaaliseen pääomaan. Lisäksi tätä väitettä tukevat kysymykset: onko kerho saanut sinut tuntemaan kuuluvaksi asuinalueesi yhteisöön, enemmän 78 % vastaajista, oletteko tavanneet sovitusti kerhokertojen ulkopuolella (Kuvio 8), oletko auttanut toista kerholaista ja onko toinen kerholainen auttanut sinua jonkin ongelman kanssa (Kuvio 9). Vastaajista vain 9 % oli sitä mieltä, ettei voinut luottaa muihin kerholaisiin niin, että olisi voinut puhua aroista aiheista (Kuvio 10).

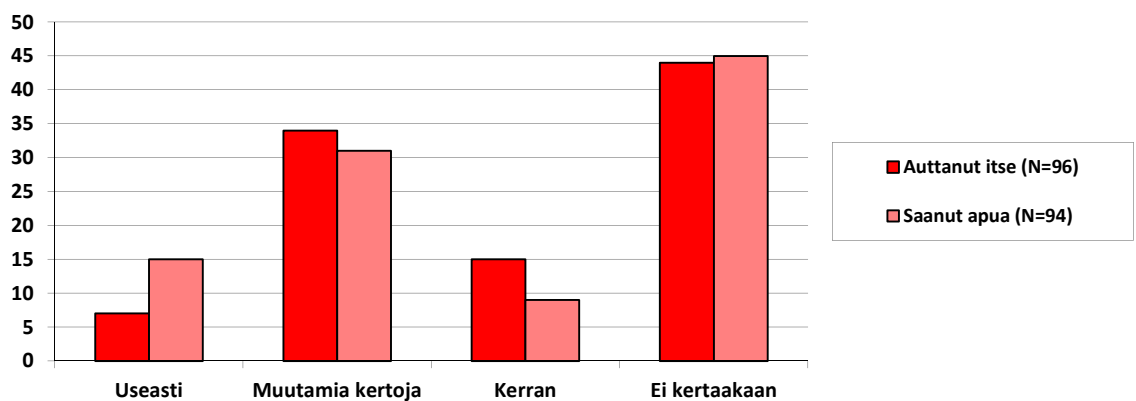

KUVIO 7. Luonut uusia ystävyys-suhteita % (N=94)

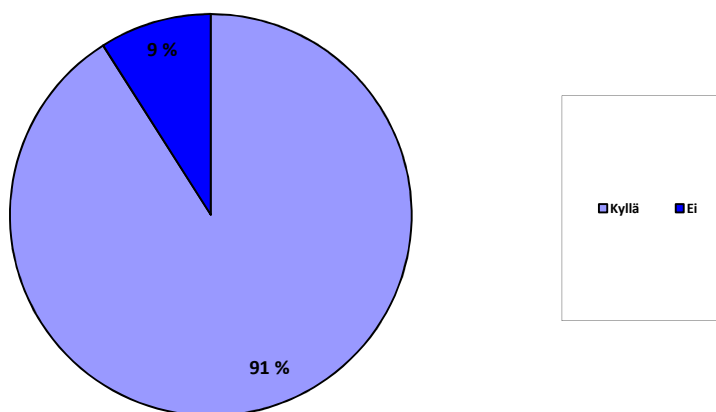

KUVIO 8. Tapaaminen tai keskusteleminen kerhon ulkopuolella % (N=94)

Vastaajat, jotka olivat tavanneet tai keskustelleet sovitusti kerhokerran ulkopuolella useammin kuin kerran kuukaudessa (Kuvio 8), kokivat myös saaneensa apua ja antaneet sitä useammin kuin sellaiset vastaajat, jotka eivät olleet sopineet tapaamisia (Kuvio 9).

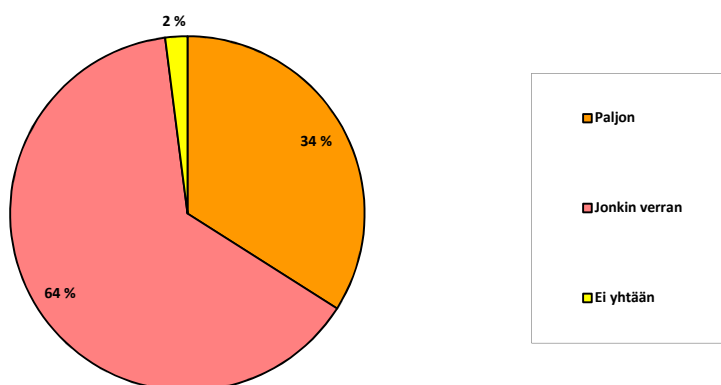

KUVIO 9. Avun saaminen ja antaminen %

KUVIO 10. Luottamus kerholaisiin % (N=96)

Kerholaisista suurin osa koki pystyvänsä luottamaan toisiin kerholaisiin niin paljon, että myös aroista aiheista keskusteleminen olisi ollut mahdollista (Kuvio 10). Noin joka kymmenes (9 %) kuitenkin koki, ettei pystyisi keskustelemaan aroista aiheista. Vastauksiin voi vaikuttaa myös henkilön käsitys siitä, mikä on arka aihe.

KUVIO 11. Tuki vanhemmuuteen % (N=96)

Kerholaiset kokivat saavansa tukea vanhemmuuteen paljon (34 %) tai jonkin verran (64 %). Vain kaksi vastaajaa koki, ettei saa muilta kerholaisilta tukea vanhemmuuteen (Kuvio 11). Molemmat ovat vastanneet, että heillä on yksi lapsi, joten mielestäni on yllättävää etteivät he koe saavansa tukea muilta kerholaisilta. Esikoisen kanssa kaikki eteen tulevat asiat ovat uusia ja voisi olettaa hei-

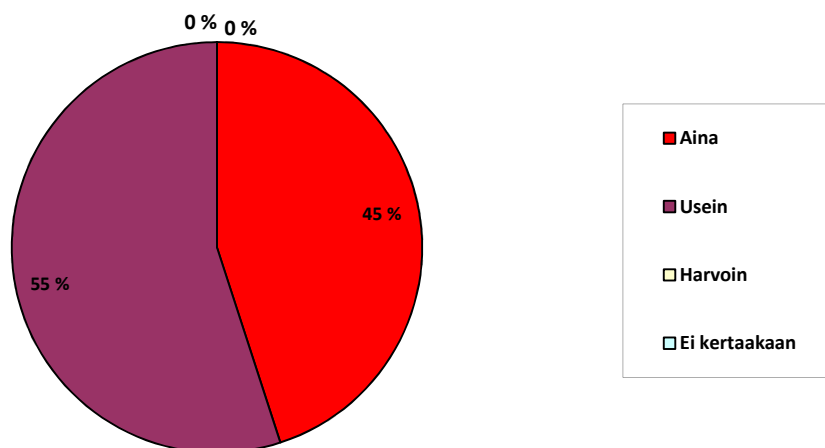
dän kaipaavan varmistusta sille, että muissakin pikkulapsiperheissä käydään läpi samanlaisia asioita. Toisaalta syynä heidän vastaukselleen voi olla myös että he eivät saa tukea, vaikka sitä kaipaisivatkin, muiden erilaisen elämäntilanteen vuoksi.

Minulla oli ennako-odotuksena, että lasten lukumäärä ja vastaajan ikä vaikuttaisivat heidän vastauksiinsa kohtiin ”Tunnetko saavasi tukea vanhemmuuteen kerholaisilta?”(Kuvio 11) ja ”Oletteko sovitusti tavanneet tai keskustelleet kerhokerran ulkopuolella muiden kerholaisten kanssa?”(Kuvio 8), mutta niiden välillä ei vaikuttanut olevan yhteyttä.

Vastaajat kokivat, että muilla kerholaisilla on pääosin samanlaiset arvot ja elämäntavoitteet kuin heillä, vain kaksi vastaajaa oli eri mieltä. Vastaajat, jotka kokivat muilla olevan erilaiset arvot, ovat kuitenkin käyneet kerhossa useamman kuin yhden kauden ajan ja kokivat voivansa luottaa muihin kerholaisiin. Toinen vastaajista kokee, ettei saa muilta kerholaisilta tukea vanhemmuuteen, toinen jonkin verran. Molemmat heistä ovat vastanneet heitä innostavan osallistumaan kerhoon lapsen uudet ystävät ja lisäksi toisen vastaajan kohdalla lapsen saamat virikkeet. Taustatiedoiltaan nämä kaksi henkilöä ovat hyvin erilaisia, eivätkä he käy kerhoa samalla alueella toistensa kanssa.

Tarkoituksenani oli myös vertailla koulutus tason merkitystä vastauksiin, erityisesti siihen kokeeko saavansa tukea vanhemmuuteen, mutta vastaajista lähes kolme neljästä (74 %) oli korkeakoulututkinto ja loput olivat käyneet toisen asteen koulutuksen. Peruskoulun korkeimpana koulutuksena käyneitä ei vastaajissa ollut yhtäkään. Vertailua ei siis voinut toteuttaa.

5.3 Asiakastyytyväisyys

KUVIO 5. Sisällön vastaavuus odotuksiin % (N=96)

Asiakastyytyväisyys kyselyyn vastanneista 45 % on sitä mieltä että kerhokertojen sisältö on vastannut odotuksia aina ja 55 % mielestä usein (Kuvio 5). Perusteluiksi kerrottiin, että keskustelun aiheet tai sisältö ei aina vastannut odotuksia, esimerkiksi sama aihe oli toistunut useamman kerran tai keskustelun aihe ei koskettanut omaa elämää. Lisäksi muutama avoimen perhekerhon kävijä mainitsi, että kerhossa oli ruuhkaa, joten lapsen oli hankala päästä mukaan askartelemaan tai leikkeihin.

Parisuhteen palikat on käyty nyt läpi jo aika monesti (Vastaaaja 95)

Joskus kaipaisin lisää ohjattuja keskusteluja (Vastaaaja 87)

Oma elämän tilanne on joskus ollut erilainen... (Vastaaaja 70)

Toisinaan (harvoin) emme ole puhuneetkaan ennalta sovitusta aiheesta. Yleensä sopivasti ohjattua/vapaata keskustelua. (Vastaaaja 72)

Päivän aihe/ohjattu keskustelu ei ole aina ollut viimeisen päälle suunniteltu, mutta ei se iso haitta ole. (Vastaaaja 90)

Välillä ryhmä on ollut niin iso, ettei pieni ole oikein sekään mahtunut (Vastaaaja 80)

Kauden 2013 ensimmäisien kertojen kasvitietous/raamatunluku

tuntui turhan koulumaiselta (Vastaaaja 73)

Välillä ollan keskusteltu ei itseä koskevista asioista esim. päiväkotitai sisarusuhteet (Vastaaaja 67)

Yksikään vastaaja ei ollut sitä mieltä, että kerhojen sisältö olisi vastannut odotuksia harvoin tai ei ollenkaan. Tätä voidaan pitää hyvin positiivisena merkinä.

Kerhokerrat ovat sisältäneet vastaajien mielestä sopivasti ohjattua ja vapaata keskustelua. Vastaaajista vain yksi oli sitä mieltä, että vapaata keskustelua on liikaa ja vain yksi vastasi että ohjattua keskustelua on liikaa. Kysymykseen oli jättänyt vastaamatta kolme henkilöä. Keskustelujen aihepiirit ovat olleet kaikkien vastaajien mielestä mielenkiintoisia. Osa vastaajista perusteli vastauksensa sillä, että sisältöön on itse saanut vaikuttaa ja aihepiirit olivat omaan elämäntilanteeseen sopivia. Lisäksi perusteluissa mainittiin positiivisiksi puoliksi keskustelujen mielipiteitä avartava vaikutus, hengellisyys, vertaistuki ja joustavuus keskustelujen aiheiden kohdalla. Negatiivista palautetta tuli erittäin vähän, yhden vastaajan mielestä keskustelut eivät aina olleet hänen elämäntilanteeseen sopivia.

Perhekeskeisyys hyvä asia (Vastaaaja 72)

Koskien yleensä samoja asioita kuin omassa elämässä (Vastaaaja 70)

Käsittelevät laajasti äitiyteen ja isyyteen liittyviä aiheita (Vastaaaja 87)

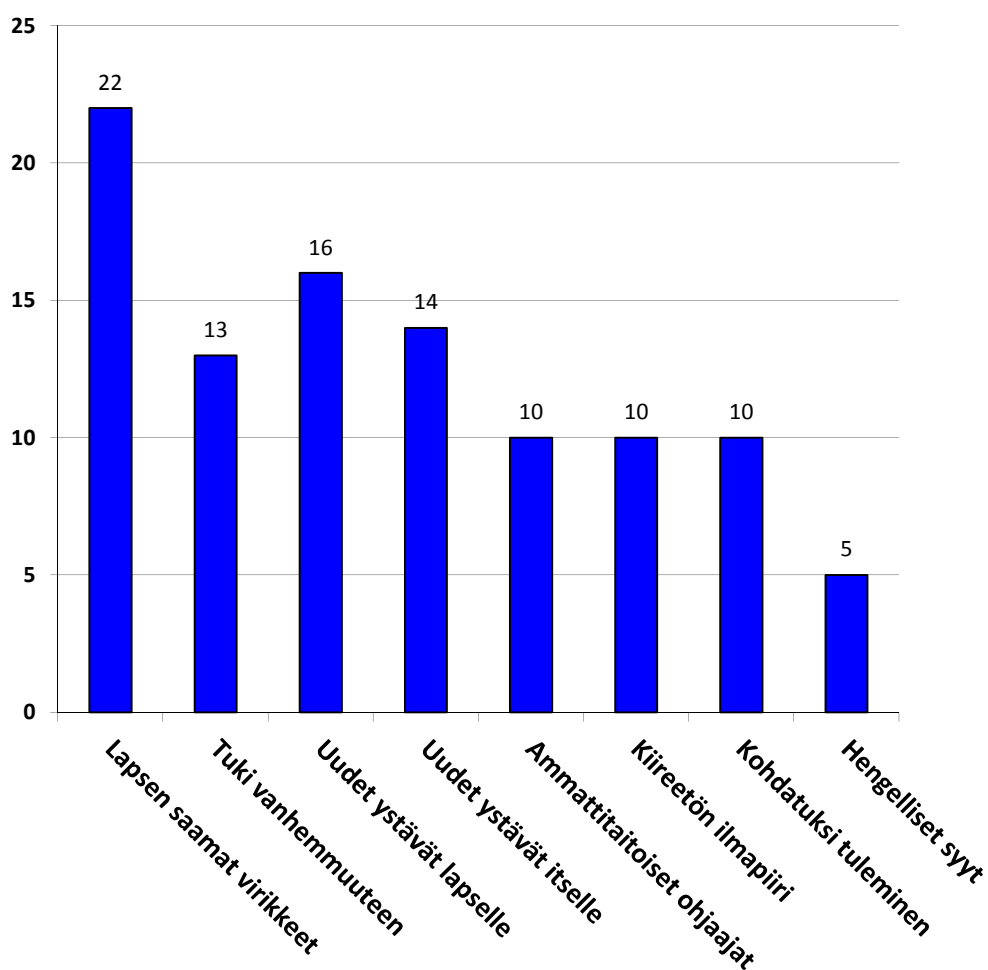
Monet perheet ovat samanlaisissa elämäntilanteissa: saa vertaistukea (Vastaaaja 42)

On vain tuntunut siltä, että noita on juuri sopivasti – ja joustavuutta on tarvittaessa ollut. (Vastaaaja 35)

Kirkkovuoden mukaan tulevat aiheet tarpeellisia muistutuksia asioista myös aikuisille (Vastaaaja 29)

Raamatun lukeminen ja siihen liittyvät keskustelut on ollut kerhon paras/mieleisin osuus (Vastaaaja 60)

On avartaunut omia mielipiteitä, ei ole ollut sellaisia aiheita jotka aiheuttaisi riitoja ym. erimielisyyksiä. (Vastaaaja 67)

KUVIO 6. Innostaa osallistumaan kerhoon % (N=424)

Kyselyyn vastanneet vanhemmat kokivat, että kerhoihin osallistumiseen innostivat lapsen saamat virikkeet (91 vastaajaa). Lisäksi monet kokivat innostavaksi tuen vanhemmuuteen (56 vastaajaa) ja uudet ystävät, sekä itselle (59) että lapselle (69). Lähes puolet vastaajista oli sitä mieltä, että ammattitaitoiset ohjaajat (43 vastaajaa), kiireetön ilmapiiri (43) ja kohdatuksi tuleminen (44) innostavat osallistumaan kerhoon. Yllättävää kyllä vain 19 vastaajista oli maininnut innostavaksi tekijäksi hengelliset syyt. (Kuvio 6.)

Vaikka kerhotoimintaan oltiin pääsääntöisesti erittäin tyytyväisiä, myös parannusehdotuksia tuli.

Joskus lapsille suunnatut hartaudet voisivat olla paremmin mietitty

lasten kannalta. Usein kuitenkin tosi hyviä (Vastaaja 49)

Lapsen puolella ilmapiiriä (Vastaaja 67)

Välillä voisi huomioida lapsen itkun syytä kun yleensä vaikuttaa sillä että ohjaajat sulkevat tiettyjä lapsia ulkopuolelle tahallisesti (Vastaaja 67)

Lisätä ryhmiä että kaikki pääsisivät heille sopivana päivänä mukaan. Lisäksi avoin perhekahvila, joita on esim. Espoossa ja Kirkkonummella kesäisin, olisi tosi hyvä (Vastaaja 60)

Ohjaaja aktivoisi lasta enemmän eri leikkeihin. (Vastaaja 24)

Raamattuperhekerho toimi paremmin, kun se oli 2h mittainen (aika kuulumisille + Raamatun luvulle +keskustelulle + rukoukselle), 1 1/2h ei ehdi, usein kiireinen olo (Vastaaja 59)

Joissakin perhekerhoissa lapsien määrä on ollut mielestäni liian suuri ohjaajien määrään nähden (Vastaaja 48)

Aikuisten kohtaaminen aikuisina, kaikille puhutaan tällä hetkellä kuin lapsille (Vastaaja 29)

Aihepiirit/keskustelunaiheet voisi toisinaan olla monipuolisempia (Vastaaja 97)

Lisää ajankohtaisia keskusteluja. Ei tarvitse olla kovin "raskaita" aiheita! Riittää, että keskustelua syntyy. (Vastaaja 87)

Avoimessa palautteessa seurakunnalle moni kiitteli kerhotoimintaa ja ohjaajia. Monet vastaajista toivovat, samoin kuin parannusehdotuksissa, että perhekerhotoiminta jatkuisi ja kerhojen määrää voitaisiin lisätä.

Hyvä näin (Vastaaja 93)

Kerhot ovat varsinainen arjen helpotus, itselle aikuisseuraa ja lapsille lapsiseuraa (Vastaaja 96)

Tarve perhekerhoille iso, toivottavasti jatkuvat/määrää voisi lisätä (Vastaaja 71)

Kerhot ovat olleet tosi kivoja. Ne ovat rytmittäneet mukavasti arkeamme (Vastaaja 49)

Oikein mukavat ohjaajat, rento tunnelma, kaikin puolin positiivinen juttu. (Vastaaja 62)

Vanhin lapsi on tykännyt kerhosta, kun kerhossa lauletaan, leikitään

ja askarrellaan. Askartelu on ollut kivointa. (Vastaja 65)

Hienoa, että tällaista järjestetään; tapaa samassa elämäntilanteessa olevia muita aikuisia. (Vastaja 25)

Todella ihanaa tukea ollaan saatu. Ilmapiiri on lämmin ja ihana! Pe-lasti meidän vuoden (Vastaja 19)

Isommat tilat perhekerholle (Vastaja 86)

Tosi hyvä toiminta! Suuri kiitos ohjaajille! (Vastaja 1)

Kokonaisuutena kerhokokemus on perheelle ollut todella tärkeä ja mieluinen (Vastaja 29)

Iso kiitos seurakunnalle siitä, että järjestetään lapsiperheille paljon erilaista toimintaa! Kiitos myös mukaville kerho-ohjaajille. (Vastaja 27)

Johtopäätöksenä voidaan sanoa, että Kirkkonummen suomalainen seurakunta tarjoaa asiakkailleen laadukkaita perhekerhoja. Vanhemmilta saatu palaute oli lähes poikkeuksetta positiivista, mutta myös negatiivista palautetta ja parannusehdotuksia annettiin. Voidaan siis olettaa, että kyselyyn vastanneilla oli luottamus muihin kerholaisiin ja ohjaajiin, joten he pystyivät halutessaan antamaan myös negatiivista palautetta kerhojen sisällöstä ja järjestelyistä.

6 POHDINTA

6.1 Opinnäytetyn prosessikuvaus

Opinnäytetyöprosessini alkoi keväällä 2010. Opinnäytetyö aihe nousi omasta mielenkiinnostani veikkolalaisena. Alkuperäisenä ajatuksena oli tehdä vertailua Kirkkonummen kolmen suurimman asutuskeskuksen välillä, Keskustan, Masalan ja Veikkolan. Miettiessäni keinoa vertailun tekemiseksi silloiset opinnäytetyön ohjaajani antoivat idean ottaa sosiaalinen pääoma teoriapohjaksi tutkimukselle. Melko pian metodikirjallisuutta lukiessani tajusin kuitenkin, etten todennäköisesti tule saamaan kaikilta alueilta riittävästi vastauksia, jotta vertailua olisi mahdollista toteuttaa.

Prosessi jatkui tutkimuksena Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan perhekerhokävijöiden sosiaalisen pääoman kartoituksena. Seuraavat ongelmat, jotka kohtasin, olivat mittaamisen vaikeus perhekerhojen vaikuttavuudesta sosiaaliseen pääomaan sekä sosiaalisesta pääomasta löytyvän teoriakirjallisuuden vähyys. Ongelmat teoriapohjan kasaan saamisessa ja työelämään siirtymisen vuoksi opinnäytetyö ei edistynyt lähes vuoteen.

Tässä vaiheessa opinnäytetyöni ohjaaja vaihtui ja päädyimme jättämään sosiaalisen pääoman sivurooliin ja nostamaan opinnäytetyöni pääasialliseksi tutkimuskohteeksi perhekerhokävijöiden mielipiteiden selvittämisen ja toiveet perhekerhojen suhteen. Muutoksen myötä pystyin myös ottamaan paremmin huomioon seurakunnan toiveet tutkimuksen suhteen. Teorian painopiste siirtyi vertaistukeen, josta aineiston saaminen oli helpompaa ja yksiselitteisempää.

Valitettavasti kyselylomakkeeni ei antanut vastauksia kaikkiin kysymyksiin, joita minun oli tarkoitus selvittää. Perheen kehitysvaihetta selvittävät kysymykset jäivät kokonaisuudessaan pois lomakkeesta, valitettavasti huomasin tämän vasta lomakkeen lähdettyä seurakuntaan. Täten myös taustatiedoissa ollut kysymys vanhimman lapsen iästä jäi ilman käyttötarkoitusta ja se olisi pitänyt jättää

pois lopullisesta lomakkeesta.

Kyselylomakkeita palautui huomattavasti enemmän kuin olin osannut toivoa, 98 kappaletta. Alkuperäinen idea kolmen asuinalueen vertailusta olisi jälkeenpäin katsottuna ollut mahdollista tehdä.

6.2 Ammatillisuuden kehitys

Opinnäytetyö prosessi on kehittänyt minua ammatillisesti monella eri tapaa. Olen oppinut tarkastelemaan asioita kriittisemmin ja pyrin nyt enemmän ymmärtämään syy-seuraus-suhteiden taustoja. Olen saanut paljon lisää tietoa erityisesti vertaistuesta ja perhetyöstä, jota voin käyttää hyväkseni ammattielämässä.

Opinnäytetyön kautta olen alkanut ymmärtämään asiakastyytyväisyyskyselyiden merkitystä ja niiden tärkeyttä vielä enemmän kuin aikaisemmin. Olen myös kasvanut tutkijana ja sitä kautta voisin kuvitella itseni myöhemmin esimerkiksi kehittämässä nykyisen työpaikkani Kirkkonummen kunnan asiakastyytyväisyyskyselyä eteenpäin.

Omassa tutkimuksessani vanhemmilta kysyttiin perhekerhoihin osallistumiseen innostavia syitä ja vain 5 % koki hengelliset syyt innostavaksi. Laurisen opinnäytetyössä kysyttiin, olivatko vanhemmat saaneet tukea lapsen kristilliseen kasvatukseen ja neljä viidestä vanhemmasta koki sitä saaneensa. Lisäksi kysyttiin olivatko vanhemmat saaneet tukea omaan hengelliseen elämäänsä ja 69 % vanhemmista koki saaneensa tukea. Kysymysten asettelu oli hyvin erilainen näissä kahdessa opinnäytetyössä, mutta voidaan todeta, että vanhempien kokemus hengellisen osa-alueen tärkeydestä perhekerhoissa näyttäisi olevan erilainen. Olisikin mielenkiintoista lähteä selvittämään miten vanhemmat kokevat hengellisyyden Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan perhekerhoissa ja miksi vain 5 % vastaajista koki sen innostavan osallistumaan kerhoon. Oliko syy kysymyksen asettelussa vai missä?

Seurakuntien lapsityössä vanhemmuuden tukeminen ja perhe seuraa työssä vahvasti mukana, mutta myöhemmin seurakunnan nuorisotyössä tämä ei ole itsestäänselvyys. Erityisesti rippikoulun jälkeisessä nuorisotyössä vanhempien osallisuus on käsitykseni mukaan linjaa ”Saako nuoresi osallistua isosleirille? Kyllä / Ei” Olisikin tärkeää ja hyvin mielenkiintoista lähteä kehittämään uusia toimintatapoja perheiden kanssa rippikoulun jälkeiseen nuorisotyöhön. Tämä saataisi olla myös mielenkiintoinen tutkimusaihe, millaiseksi vanhemmat kokevat seurakunnan yhteydenpidon nuorisotyössä ja mitä nuorisotyöntekijät ajattelevat laajemmasta yhteistyöstä nuorten vanhempien kanssa.

Toinen mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe olisi selvittää uudelleen vanhempien käsityksiä seurakunnan perhekerhotyöstä nyt kun Kirkkonummella on alkanut toimina syksyllä 2013 avointa päiväkotitoimintaa. Onko avoimissa perhekerhoissa edelleen liian suuri osallistujamäärä ja miten kunnallisen kerhotoiminnan tulo on vaikuttanut hengellisyyden tärkeäksi kokeneiden määrään?

6.3 Luotettavuus ja eettisyys

Diakonia-ammattikorkeakoulussa eettisyys on tärkeässä roolissa, näin myös opinnäytetöiden toteutuksessa. Eettisyyden näkökulma seuraa työssä läpi koko prosessin, se tulee ottaa huomioon jo opinnäytetyön ideaa kehitellessä, yhteistyössä työelämänyhteistyökumppaneiden kanssa, kirjallisen työn tekemisessä ja lähteiden merkitsemisessä sekä suhteessa tutkimukseen vastaajiin. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 10–11.)

Omassa opinnäytetyössäni olen ottanut huomioon eettisen näkökulman koko työn tekemisen ajan ja erityisesti se tuli esiin kyselylomakkeen teossa ja jakamisessa. Kyselylomakkeen muotoilussa ja kysymysten asettelussa on oltava erittäin tarkkana, jottei kysymyksistä tule eettisesti arveluttavia. Kaikilla kyselylomakkeeseen tulevilla kysymyksillä tulee olla jokin perusteltu tarkoitus, niiden tulee antaa lisäsisältöä kyseessä olevaan aiheeseen. Valitettavasti omaan ky-

selylomakkeeseeni jäi taustakysymyksiä, jotka eivät palvelleet tutkimustani, joten ne olisi tullut poistaa myös eettisestä näkökulmasta katsoen.

Opinnäytetyötutkimukseni luotettavuutta ja eettisyyttä lisää se, etten ollut henkilökohtaisessa kontakstissa kyselyyn vastanneiden kanssa. Tällöin vastaajien mielipide minusta ei vaikuta heidän vastauksiinsa, eikä minulla ole mahdollisuutta yhdistää yksittäistä vastaajaa hänen antamiin vastauksiinsa.

Vastausprosentti työssäni oli melko hyvä, 38 %. Näin ollen voidaan pitää todennäköisenä, että saamani vastaukset kuvaavat melko hyvin perhekerhokävijöiden mielipiteitä kerhoista. Vastaukset kerättiin yhdellä kerhokerralla, joten riski siitä, että joku vastaajista olisi vastannut usempaan kertaan jää pieneksi. Toisaalta osa vastaajista kertoi käyvänsä useammassa kuin yhdessä kerhossa, joten mahdollisuus tällaisiin tuplavastauksiin jää.

LÄHTEET

- Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. C Katsauksia ja aineistoja 17. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Fruehwirth, Anna-Maria & Miinalainen, Jenni 2013. Kasvattajien kokemuksia, toiveita ja kehittämisehdotuksia Helsingin Mikaelin seurakunnan avoimesta perhekerhosta. Asiakastyytyväisyyskysely. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Haastettu kirkko 2012. Haastettu kirkko : Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008-2011. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja, 1459-2681 ; 115. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Holländer Ann-Mari, Lindfors Helena, Metsätähti Sinikka, Nummela Irene, Ojell Raija & Seppänen Arja 2009. Minäkö perhetyön tekijä? Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2009:10. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Hotma, Nina i.a. Kirkkonummen suomalainen seurakunta. Perhekerhot. Viitattu 13.3.2013. Verkkojulkaisu
<http://www.kirkkonummenseurakunnat.fi/toiminta/lapsiperheille/perhekerhot/>
- lisakka, Laura & Alanen, Aku 2006. Sosiaalinen pääoma Suomessa: kotimaista ja kansainvälistä taustaa. Teoksessa Laura lisakka (toim.) Sosiaalinen pääoma Suomessa. Tilastokatsaus. Helsinki: Edita, 5-14.
- lisakka, Laura 2006 a. Sosiaalinen pääoma ja luottamus. Teoksessa Laura lisakka (toim.) Sosiaalinen pääoma Suomessa. Tilastokatsaus. Helsinki: Edita, 23–32.
- lisakka, Laura 2006 b. Kansanvälisiä malleja sosiaalisen pääoman tilastoinnista. Teoksessa Laura lisakka (toim.) Sosiaalinen pääoma Suomessa. Tilastokatsaus. Helsinki: Edita, 15–22.
- Kananen, Jorma 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulu julkaisuja 89. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kirkkohallitus 2007. Meidän kirkko : osallisuuden yhteisö : Suomen evankelis-

luterilaisen kirkon strategiaa vuoteen 2015 laatineen työryhmän mietintö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto. Sarja C; 2007:10. Helsinki: Kirkkohallitus.

Kirkkohallitus 2013. Lapsi seurakuntalaisena. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2013:1. Helsinki: Kirkkohallitus.

Kirkkonummen kunta 2013. Kirkkonummi tilastoina. Esite. Myös verkkojulkaisuna <http://www.kirkkonummi.fi/tietoja/tilastotietoa>

Kirkkonummen suomalainen seurakunta 2007. Seurakunta 2015. Kirkkonummen suomalaisen seurakunnan strategia. Verkkojulkaisu http://www.ecredo.fi/kirkkonummi/data/liitteet/seurakunta_2015_strategia-1-1.pdf

Kirkkonummen suomalainen seurakunta a. Info. Viitattu 7.11.2013. Verkkojulkaisu <http://www.kirkkonummenseurakunnat.fi/info/>

Kirkkonummen suomalainen seurakunta b. Toimintaa lapsiperheille. Viitattu 17.4.2013. Verkkojulkaisu <http://www.kirkkonummenseurakunnat.fi/toiminta/lapsiperheille/>

Laurinen, Johanna 2013. Kirkko, joka arvostaa lasta, pitää huolta lapsen vanhemmista. Vanhempien kokemuksia saadusta sosiaalisesta tuesta Malmin seurakunnan avoimissa perhekerhoissa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Mykkänen-Hänninen, Riitta & Kääriäinen, Aino 2009. Vertaisuus ja vartaistuki eroauttamisessa. Helsinki: Lastensuojelun Keskusliitto.

Nylund, Marianne 2000. Varieties of mutual support and voluntary action. A study of Finnish self-help groups and volunteers. Helsinki: The Finnish federation for social welfare and health.

Outinen, Maarit; Lempinen, Kristiina; Holma, Tupu & Haverinen, Riitta 1999. Seitsemän laatupolkua. Vaihtoehtoja laadunhallintaan sosiaali- ja terveydenhuollossa. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Paajanen, Pirjo 2007. Mikä on minun perheeni? Suomalaisten käsityksiä perheestä vuonna 2007 ja 1997. Perhebarometri 2007. Väestöliitto, Väestöntutkimuslaitos. Katsauksia E 30. Myös verkkojulkaisuna http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/julkaisut/perhebarometri/

- Pakarinen, Terttu & Roti, Rauni 1996. Ihminen toiminnallisissa ympäristöissään. Helsinki: Kirjayhtymä oy.
- Pennington, Donald C. 2005. Pienryhmän sosiaalipsykologia. Helsinki: Gaudemus.
- Ruuskanen, Petri 2002. Sosiaalinen pääoma hyvinvointipoliittisessa keskustelussa. Teoksessa Petri Ruuskanen (toim.) Sosiaalinen pääoma ja hyvinvointi. Näkökulmia sosiaali- ja terveysaloille. Jyväskylä: PS-kustannus, 5-27.
- Simpura, Jussi 2002. Sosiaalista pääomaa mittaamassa. Teoksessa Petri Ruuskanen (toim.) Sosiaalinen pääoma ja hyvinvointi. Näkökulmia sosiaali- ja terveysaloille. Jyväskylä: PS-kustannus, 200-222.
- Stahlberg, Miia 2012. Perhetyön rajapinnoilla: Vanhempien kokemuksia vanhempainryhmään osallistumisesta Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan perhekerhossa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013. Vertaistuki. Viitattu 8.11.2013. Verkkojulkaisu http://www.thl.fi/fi_FI/web/neuvoa-antavat-fi/vertaistuki
- Tilastokeskus i.a. Käsitteet ja määritelmät. Perhe. Viitattu 14.2.2014. <http://www.stat.fi/meta/kas/perhe.html>
- Vuokila-Oikkonen, Päivi 2010. Sosiaalisen pääoman mittaria kehittämässä ammattikorkeakouluihin. Verkkojulkaisu <http://www.uasjournal.fi/index.php/K-O/article/viewFile/1229/1141>.

LIITE: Kyselylomake

KYSELY PERHEKERHON KÄVIJÖILLE

Oletko käynyt kerhossa

- 1 vuoden ajan   2-3 vuotta   3-4 vuotta   yli 5 vuotta

Käytkö kerhossa

- joka kerta   muutaman kerran kuukaudessa
 vähintään kerran kuukaudessa   harvemmin

Osallistutko kerhoon

- aamupäivällä   iltapäivällä

Onko kerhokertojen sisältö vastannut odotuksiasi

- aina   usein   harvoin   ei kertaakaan

Mikäli ei ole vastannut odotuksiasi aina, miksi?

Ovatko kerhokerrat sisältäneet mielestäsi sopivissa määrin vapaata ja ohjattua keskustelua

- liian paljon vapaata keskustelua   sopivasti molempia
 liian paljon ohjattua keskustelua

Ovatko keskusteluiden aihepiirit olleet mieleisiä

- kyllä   ei

Perustelusi

Oletko luonut kerhon kautta uusia ystävyysuhteita, joiden uskot jatkuvan kerhon jälkeen

kyllä   ei

Oletteko sovitusti tavanneet tai keskustelleet kerhokerran ulkopuolella muiden kerholaisten kanssa

useammin kuin kerran kuukaudessa   harvemmin kuin kerran kuukaudessa   en ollenkaan

Onko kerho saanut sinut tuntemaan kuuluvasi asuinalueesi yhteisöön

enemmän   en ole huomannut muutosta   vähemmän

Tunnetko voivasi luottaa kerholaisiin siten, että voit keskustella aroistakin asioista

kyllä   en

Oletko auttanut kerholaista jossakin ongelmassa kerhokerran ulkopuolella

useasti   muutamia kertoja   kerran   en kertaakaan

Onko joku kerholaisista auttanut sinua jonkin ongelman kanssa

useasti   muutamia kertoja   kerran   ei kertaakaan

Tunnetko saavasi tukea vanhemmuuteen kerholaisilta

paljon   jonkin verran   en ollenkaan

Koetko, että kerholaisillasi on samantapaiset elämäntavoitteet ja arvot elämässä (esimerkiksi työ- tai perhekeskeisyys)

pääosin samanlaiset   pääosin erilaiset

Mikä innostaa osallistumaan (valitse yksi tai useampi)

☐ saan tukea vanhemmuuteen	☐ virikkeitä lapselle
☐ saan ystäviä	☐ lapsi saa ystäviä
☐ hengelliset syyt	☐ ammattitaitoiset ohjaajat
☐ kiireetön ilmapiiri	☐ kohdatuksi tuleminen

Mitä perhekerhossa voitaisiin parantaa

Terveiset seurakunnalle tai muuta palautetta

TAUSTATIEDOT

Osallistun kerhoihin

☐ Laajakalliossa	☐ Masalassa	☐ Veikkolassa
☐ Papinniityssä	☐ Kantvikissa	

Osallistun

☐ perhekerhoon	☐ avoimeen perhekerhoon	
☐ perhetupaan	☐ taaperokerhoon	☐ raamattuperhekerhoon

Mistä sait tiedot kerhosta

☐ internet	☐ tapulin takaa-liite Kirkkonummen sanomissa	
☐ seurakunnan facebook-sivut	☐ esite	☐ ystävät tai sukulaiset
☐ muu, mikä? _____		

Sukupuoli

nainen mies

Ikä

alle 20 20-24 25-29 30-34 35-39 40-44
 yli 45

Lasten lukumäärä

1 2 3 4 5 tai useampia

Vanhimman lapsen ikä

alle 1 1 2 3
 4 5 6 7 tai yli

Koulutuksesi

peruskoulu toisen asteen koulutus
 yliopisto tai ammattikorkeakoulu

Puolisosi koulutus (mikäli olet yksinhuoltaja jätä täyttämättä)

peruskoulu toisen asteen koulutus
 yliopisto tai ammattikorkeakoulu

KIITOS VASTAUKSISTASI!